

บันทึกที่แท้

วันนี้หลวงพี่ขอใช้โอกาสในวาระพิเศษนี้เพื่อที่จะมาเล่าประวัติและคุณธรรมของคุณยาย

ในชีวิตของหลวงพี่ที่อยู่จนกระทั่งถึงวันนี้ อาจจะบอกได้ว่า มีสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตของหลวงพี่อยู่หลายอย่าง มีอยู่สิ่งหนึ่งเป็นสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้น แล้วก็ทรงคุณค่าอย่างยิ่งในชีวิตของหลวงพี่ ก็คือ การที่มีโอกาสได้พบคุณยาย เพราะเมื่อพบคุณยายแล้ว ด้วยบุญบารมี ด้วยความสามารถของคุณยาย ทำให้วิถีชีวิตของหลวงพี่ได้ก้าวเดินต่อไปข้างหน้าเข้าสู่เส้นทางที่ดีและถูกต้อง

ย้อนหลังไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ขณะนั้นหลวงพี่เรียน

อยู่ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีที่ ๑ หลวงพี่ได้ยินชื่อ
ของคุณยายครั้งแรก ชื่อของคุณยายก็เข้าไปอยู่ในใจ แล้ว
ตั้งใจว่าจะไปพบท่านให้ได้สักวันหนึ่ง จนกระทั่งช่วงปลายปี
พ.ศ. ๒๕๑๐ จึงได้ไปพบคุณยาย ที่บ้านธรรมประสิทธิ์
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ

วันแรกที่ได้พบเห็นคุณยาย คุณยายเป็นหญิงรูปร่าง
เล็ก ๆ อายุใกล้ ๖๐ ปี ทำทางปราดเปรียว คล่องแคล่ว

มีความขยันอยู่ในตัว แม้พอได้อยู่ใกล้คุณยายในวันแรก
นั้นเอง หลวงพี่ได้เห็นดวงตาคุณยาย เป็นดวงตาที่ใส
และชื่อ หลวงพี่ไม่เคยเห็นดวงตาอย่างนี้ของคนใดอีกเลย
แววตาที่ใสและชื่อนั้น บ่งบอกถึงจิตใจของคุณยายที่ใส
ชื่อและบริสุทธิ์ คุณยายถึงจะเป็นหญิงร่างเล็ก ๆ แต่
ความยิ่งใหญ่ของท่านก็เริ่มประทับอยู่ในใจของหลวงพี่
นับตั้งแต่วันแรกที่ได้พบท่าน เกิดความมั่นใจว่า
เราจะประพาสตัว ปฏิบัติธรรมตามที่คุณยายท่าน
สอนตลอดไป

คุณยายท่านได้เมตตาหลวงพี่ ให้ความเอ็นดู ค้ำชู
ปกป้อง และช่วยแนะนำการปฏิบัติธรรมให้ หลวงพี่ก็
ตั้งใจปฏิบัติเรื่อยมา ชีวิตเด็กหนุ่มของหลวงพี่ ขณะนั้น
อายุประมาณ ๑๗ ปี แทนที่จะเตร็ดเตร่อยู่นอกวัด ก็
เริ่มเข้าวัด จำได้ว่า ในช่วงปีแรก ๆ นั้นได้เข้าวัดอย่าง
ต่อเนื่อง สัปดาห์หนึ่งประมาณสัก ๒-๓ ครั้ง เดินทางจาก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาที่บ้านธรรมประสิทธิ์
วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ตามหลังรุ่นพี่ ๆ ในสมัยนั้นเข้ามา

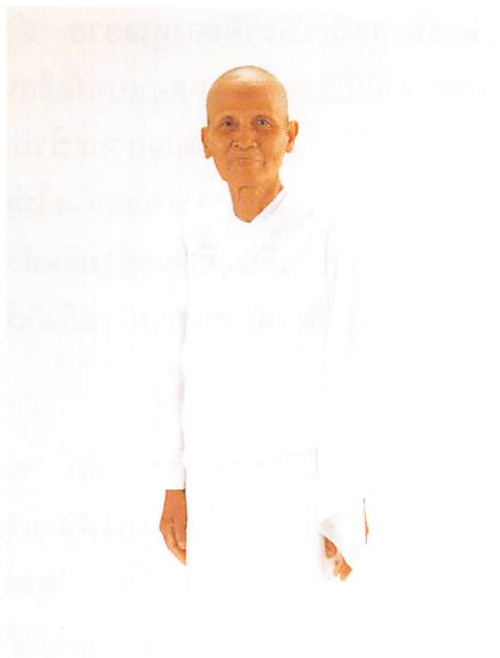
หลวงพี่ได้รับความอบอุ่น ได้รับกำลังใจจากคุณยาย มันเหมือนกล้าไม้ต้นเล็ก ๆ ที่ได้รับการเพาะเลี้ยง ดูแล เอาใจใส่จากคุณยาย แล้วกล้าไม้ต้นนั้นก็ค่อย ๆ เติบโต แล้วก็เติบโตใหญ่จนกระทั่งถึงวันนี้ หลวงพี่ใช้ชีวิตอยู่กับ คุณยาย จริง ๆ ก็ไป ๆ มา ๆ นั้นแหละ แต่มันเหมือน ใช้ชีวิตอยู่กับคุณยาย เพราะว่าความผูกพันที่มีต่อคุณยาย นั้นค่อย ๆ ลึกซึ้ง อยู่กับคุณยายมาตลอด ท่านว่าอะไร ก็เชื่อ ก็ฟัง แล้วก็ปฏิบัติตาม

หลวงพี่ค่อย ๆ สะสมความมั่นคง และวิถีทางเดิน ของชีวิตสายนี้ ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ ทำให้ได้รับรู้ รับทราบประวัติบางส่วนของคุณยาย คุณธรรมที่มีอยู่ใน ตัวท่าน การประพฤติปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างที่ดีเลิศ สำหรับชีวิตของคน ๆ หนึ่งที่พึงมี หลวงพี่ไม่ปฏิเสธ เลยว่า แบบฉบับแห่งการประพฤติปฏิบัติของคุณยาย นั้น ได้มีส่วนสำคัญยิ่งต่อวิถีแห่งการปรับปรุงตัวเอง ของหลวงพี่ เป็นแบบฉบับที่เราเอาเป็นแบบอย่าง แล้วนำมาประพฤติปฏิบัติจนกระทั่งถึงทุกวันนี้

หลวงพี่จะได้พูดถึงประวัติของคุณยาย ผ่านกลอนบทหนึ่ง ที่หลวงพี่ได้เขียนขึ้น กลอนบทนี้เขียนไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ หลังจากได้พบคุณยายแล้วถึง ๒๐ ปี หลวงพี่ไม่ใช่คนเขียนนะจ๊ะ กลอน ๖ กลอน ๘ ไม่ค่อยลงเลย เขียนได้แต่กลอนเปล่า เขียนขึ้นมาด้วยจิตสำนึกในใจที่นึกถึงคุณยาย ที่จะเขียนถึงคุณยาย แล้วก็เขียนแบบกลอนเปล่าสั้น ๆ

เหตุจูงใจที่ทำให้นึกถึงคุณยาย คือ หลวงพี่ได้เห็นหนังสือเล่มหนึ่ง เป็นหนังสือของบริษัท การบินไทย ที่เขียนแนะนำสนับสนุนการท่องเที่ยว พูดถึงแหล่งท่องเที่ยวที่ดี ๆ พอเห็นหนังสือเล่มนี้ หลวงพี่ก็นึกถึงว่า เออ ! ชาวโลกเขาอยากรู้จักโลกให้มาก ๆ นั้น เขาต้องอาศัยการท่องเที่ยว ยิ่งท่องเที่ยวไปในหลาย ๆ ที่ ก็จะรู้จักโลกได้มากขึ้น ในขณะที่คิดอย่างนี้ ใจที่อยู่ลึก ๆ ก็สวนกลับออกมา ก็มานึกถึงคุณยายว่า เออ ! จริงสินะ ในโลกนี้ส่วนใหญ่มนุษย์ทั้งหลาย เขาอยากรู้จักโลกก็ต้องไปท่องเที่ยว แต่มีอยู่คนหนึ่ง ท่านรู้จักโลกได้

กระจำนักร แต่ท่านไม่ได้ไปเที่ยวเลย เพราะความที่
ท่านไม่ได้ไปเที่ยวนี้แหละ ท่านจึงรู้จักโลกได้กระจำน
แล้วอารมณ์ในขณะนั้นก็เลยเขียนกลอนเปล่าบทนี้ขึ้น
เพื่อเป็นสิ่งที่ระลึกถึงคุณยายของฉัน กลอนเปล่าบทนี้มี
อยู่เพียง ๘ บรรทัด แต่จะเก็บความเอาไว้มากมาย
เขียนไว้ว่า

มัททิตกัท
 แม้ไม่ได้ท่องเที่ยวไปทุกมุมโลก
 อย่งแต่ทุกถิ่นอันแสนเล็กเล้ก
 ก็อาจรู้จักโลกได้กว้างขวางยิ่ง
 เพราะใจของท่านเปิดกว้าง
 กว้างพอสำหรับโลกทั้งโลก
 เพราะใจของท่านใสสะอาด
 สว่างพอที่จะเห็นโลกได้ทั้งโลก

สุจิต

เขียนเอาไว้อ่านเองนะ เมื่อประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ตอนนั้นคุณยายยังไม่ได้เป็นประธานกฐิน เขียนแล้วก็เก็บเอาไว้ แล้วไม่เคยขยายความเลย เก็บเอาไว้จนกระทั่งวันนี้ วันนี้เป็นวันพิเศษ เป็นวันที่เริ่มถอดความที่เขียนเอาไว้ ๘ บรรทัดนั้น

ทุกบรรทัดจะเก็บความเป็นประวัติและคุณธรรมของคุณยาย

ประโยคแรก คือ **บันทึกที่แท้** เป็นประโยคสั้น นิดเดียว แต่เป็นประโยคที่ในฐานะลูกศิษย์ลูกหาของคุณยาย อาจจะพูดเหลือเกินว่า “**ยายของฉันเป็นบันทึกที่แท้ ๆ**” เพราะในประวัติชีวิต ตั้งแต่มาพบคุณยาย เราก็รู้คุณค่า รู้คุณธรรมของท่าน สมัยแรก ๆ ที่ไปถึง ก็จะพบว่า คุณยายนั้นสนับสนุนลูกศิษย์ทุกคน ให้เรียนหนังสือ ลูกศิษย์หนุ่ม ๆ สาว ๆ นี่แหละ ท่านสนับสนุนให้เรียนหนังสือเรียนให้จบ ท่านอยากจะให้ลูกศิษย์ของท่านทุกคนจบการศึกษา ทั้งทางโลกและทางธรรม เป็นความตั้งใจของท่าน

สิ่งยืนยันในคำพูดนี้ ถ้าหากว่า พวกเราได้ศึกษา ประวัติคุณยาย แล้วคุณยายพูดถึงหลวงพ่อัมมชโย ในช่วงแรก ๆ ตอนที่หลวงพ่อบวช คุณยายบอกว่า “คุณคุณไปเรียนให้จบปริญญาเสียก่อน แล้วยายจะบวชให้”

คำว่า “ไปเรียนให้จบปริญญาเสียก่อน” นั้นเป็น พื้นฐานที่คุณยายใช้กับลูกศิษย์ลูกหาทุกคนทีเดียว โดยมี หลวงพ่อัมมชโยเป็นคนแรก ท่านสนับสนุนให้ลูกศิษย์ ทุกคนเรียนให้จบ ให้ได้ปริญญา เพราะท่านรู้คุณค่าของการเรียน แล้วท่านก็มักพูดถึงชีวิตท่านที่ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ ท่านจะพูดไว้ชัดทีเดียวว่า “ยายไม่ได้เรียนหนังสือ กอซ้อ* ก็ไม่รู้ เพราะอย่างนั้นพวกคุณมี โอกาสได้เรียนหนังสือ ต้องเรียนให้จบ แล้วจะได้เป็น หลักฐานที่ดีว่า เราไม่ได้หนีเข้าวัดเพราะเรียนหนังสือ ไม่จบ” เราทุกคนก็ฟังคุณยาย หลวงพ่อัมมชโยถึงจะ รักธรรมชาติขนาดไหน ทุ่มเทเวลาให้กับการปฏิบัติธรรม เพียงใดก็ตาม ท่านก็เรียนจนจบ เป็นบัณฑิตทางโลก

* ภาษาพูดของคุณยาย หมายถึง ตัวอักษร “ก” “ข”

พอหลวงพ่อดัมมชโย หลวงพ่อทัตตชีโว เริ่มเป็น
 บัณฑิตกัน แล้วน้องๆ ก็ทยอยตามๆ กันมาเรื่อยๆ
 ประโยคที่คุณยายจะพูดอีกประโยคหนึ่งที่ตามมา ก็คือ
 “พวกคุณเรียนจบปริญญา เป็นบัณฑิตกันแล้ว ต้อง
 ประพฤติปฏิบัติให้ดี” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตอนที่เราร่วม
 สร้างวัด ท่านก็จะบอกว่า “พวกคุณก็มีความรู้ เป็นบัณฑิต
 จบปริญญากัน ก็ไปศึกษาค้นคว้ากัน งานการอะไรต่าง ๆ
 ก็ดูตำรับตำราช่วยได้” และบางครั้งท่านก็พูดเตือนว่า

“พวกคุณล้วนแล้วแต่บัณฑิตจบปริญญา ไปทำงานอย่าไปเสียรู้เขาอะ”

ตอนที่เรามาสร้างวัดกัน ทั้ง ๆ ที่คุณยายยกย่องลูกศิษย์ทุกคนที่เรียนหนังสือ พยายามสนับสนุนให้เรียนจบปริญญา แต่ทุกครั้งที่คุณยายพูดถึงเรื่องนี้ในใจลึก ๆ ของหลวงพี่ ก็อยากจะตอบคุณยายอยู่บางอย่าง แต่ตอนนั้นก็นึกไม่ออกว่าจะตอบว่าอะไร เรารู้ว่าเราเรียนจบปริญญา แต่ก็รู้ว่าความรู้ของเราไม่เกินคุณยายเลย ความรู้ของเราแค่เป็นวิชาชีพ เลี้ยงชีวิตไปชาติหนึ่งชาติหนึ่ง แต่ความรู้ที่คุณยายมีนั้น ใช้ได้ตลอดไปข้ามภพข้ามชาติจรดกระทั่งถึงที่สุด เพราะความรู้ที่เรามีไม่เกินคุณยายนี้ ทุกครั้งที่ได้ยินคุณยายยกย่องว่า เราเป็นบัณฑิตจบปริญญา ก็อยากจะตอบอะไรสักอย่างหนึ่ง แต่ตอนนั้นก็นึกไม่ออก

จนกระทั่งมาปี พ.ศ. ๒๕๓๑ หลังจากพบคุณยายแล้ว ๒๐ ปี นี่แหละ พอเขียนกลอนเปล่า บรรทัดแรกที่ว่า **บัณฑิตที่แท้** จึงประกาศเอาไว้เลย จริง ๆ แล้วสิ่งที่อยาก

จะตอบคุณยาย คือ คุณยายของฉันเป็นบัณฑิตแท้ ๆ

คำว่า “บัณฑิต” แปลว่า ผู้รู้ ผู้ทรงไว้ซึ่งความรู้ แต่ในปัจจุบัน เราใช้คำว่า บัณฑิต นี้เราเน้นถึงบัณฑิต จบปริญญา และคำว่า บัณฑิต นี้เป็นคำเก่าแก่ ที่มีมานาน แม้กระทั่งพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์ก็ทรงใช้คำ ๆ นี้ในมงคลสูตร เพราะฉะนั้น คำว่า บัณฑิต ในความหมายปัจจุบันที่เราใช้กันนั้น จึงมี ๒ ระดับ คือ

ระดับที่ ๑ หมายถึง **ผู้ที่เรียนจบปริญญา** ตั้งแต่ปริญญาตรี โท เอก นี่แหละ เรียกว่า บัณฑิตจบปริญญาที่คุณยายใช้กับพวกเรา

ระดับที่ ๒ ในมงคลสูตร ๓๘ ประการนั้น มงคลหมู่ที่ ๑ บอกไว้ว่า

อเสวนา จ พาลานํ	ไม่คบคนพาล
ปณฺฑิตานญฺ จ เสวนา	พึงคบแต่บัณฑิต
ปฺปชา จ ปฺปชณียานํ	บูชาบุคคลที่ควรบูชา
เอตมฺมงฺกฺลมุตตมํ	นี้เป็นมงคลอันสูงสุด

คำว่า บัณฑิต ที่มาในมงคลสูตร เมื่อ ๒,๐๐๐ กว่าปีก่อนนั้นมีความหมายลึกซึ้ง หลวงพี่พบคุณยาย วิถีชีวิตของหลวงพี่เดินเข้าสู่หนทางแห่งบุญกุศลได้ เพราะคุณยายนี่แหละ เพราะฉะนั้น คำว่า บัณฑิต ที่มาในมงคลสูตรนี้ จึงมีคุณค่าอย่างมหาศาลทีเดียว

แต่พวกเราก็รู้กันดี บัณฑิตที่จบปริญญานั้น บางที่ยังแยกแยะถูกผิดไม่ออก แยกแยะสิ่งนี้เป็นบุญ สิ่งนี้

เป็นบาป ก็ยังไม่ออก แยกแยะว่า สิ่งใดที่ควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ ก็ยังแยกไม่ออก เพราะอย่างนั้น บัณฑิตจบปริญญา ยังไม่สามารถประกันการตกนรกได้ แต่ถ้าบัณฑิตที่มาในมงคลสูตรนี้ ถ้าคบไปแล้ว จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองตลอดไป พระบรมศาสดาทรงยืนยันเอตมมงคลมุตตมัม เป็นมงคลอันสูงสุด

ระดับที่ ๒ บัณฑิตที่เป็นผู้รู้แบบคุณยาย ท่านเป็นบัณฑิต ที่ยืนยันได้ว่าเป็นบัณฑิต เพราะท่านรู้ธรรมชาติท่านหยุด ท่านเห็นธรรมะ ธรรมะยิ่งชัด ยิ่งใสกระจ่างเพียงใด ก็เห็นทุกอย่างได้ชัด เห็นชัดขนาดที่ว่า นี่คือธรรมะ นี่คืออธรรม นี่เป็นกุศล นี่เป็นอกุศล นี่ถูก นี่ผิด นี่เป็นของโสภริสุทธิ์ นั่นเป็นของดำไม่บริสุทธิ์ ถ้าแยกแยะได้ถูกต้อง ก็สามารถที่จะดำเนินชีวิตไปตามหนทางที่ถูกต้องได้

ความเป็นผู้รู้ ทรงไว้ซึ่งความรู้ รู้ธรรมนี้แหละ ทรงคุณค่ายิ่งนัก ทำให้ผู้ทรงไว้ซึ่งธรรมนี้จึงเป็นบัณฑิตที่แท้จริง ตนเองก็พบแต่ความเจริญรุ่งเรือง ใครมาเสวนาด้วยก็จะเจริญตาม เพราะฉะนั้น หลวงพี่จึงพูด

เป็นประโยคแรกของกลอนเปล่าบทรื่นที่เดียวว่า คุณยาย
เป็นบัณฑิตแท้ ดังนั้นจึงขึ้นต้นด้วยคำว่า บัณฑิตที่แท้

การศึกษาได้ให้ความรู้ว่าเป็นบัณฑิตจบปริญญา
ต้องอาศัยการเรียนตามหลักสูตร เรียนท่องจำ แล้วก็
ทำความเข้าใจ และสิ่งสุดท้ายที่ขาดไม่ได้สำหรับบัณฑิต
จบปริญญา คือ ห้องสอบ ต้องทำข้อสอบได้ แล้วก็
จบหลักสูตร ได้รับปริญญา เป็นบัณฑิตจบปริญญา
จะหาความรู้เพิ่มเติมต้องเข้าห้องสมุด ท่องจำไว้ให้ได้
มาก แต่ยายไม่รู้หนังสือ กอซ้อ อ่านไม่ออก ท่านพูด
อย่างนี้จริง ๆ นะ หลวงพี่ฟังแล้วฟังอีก ถึงท่านจะไม่รู้
หนังสือ แต่ท่านทำใจหยุดใจนิ่งได้ พอท่านมาถึง
คุณยายทองสุข มาถึงหลวงพ่อดัดปากน้ำ ท่านทำใจหยุด
ทำใจนิ่ง เข้าไปสู่ภายใน ท่านไม่ได้เรียนรู้จากตำรา
แต่ว่าท่านเรียนรู้จากการเข้าไปถึงของจริง ของจริง ๆ เป็น
อย่างนี้ แล้วความรู้ท่านก็เพิ่มพูน

คุณยายท่านบอกว่า ความรู้ทางโลกก็เยอะ เรียนก็
ไม่จบ ความรู้ทางธรรมก็เยอะยิ่งกว่านั้นอีก แล้วก็เรียน

ไม่จบเช่นกัน ยังเรียนต่อเรื่อย ๆ ความรู้ทางโลกต้องอาศัย การท่องจำ เป็นการเรียนรู้จากภายนอก แต่การรู้ธรรมะ ของคุณยายนั้น เรียนรู้จากภายใน อาศัยทำใจหยุดใจนิ่ง เข้าไปสู่ภายใน คุณยายของเรานี้ได้อยู่กับหลวงพ่อดาว วัดปากน้ำ ได้ฝึกฝนวิชาธรรมกาย จนกระทั่งเชี่ยวชาญ เพราะอย่างนั้น สิ่งที่ท่านรู้จึงทรงคุณค่ายิ่งนัก

ความรู้ทางโลก เรียนเพื่อให้รู้จักโลกทั้งโลก แต่ก็ยังไม่ทั่วโลกละ ถ้าหากเข้าไปถึงความรู้ทางธรรมที่คุณยายของเราเข้าถึงนั้น ท่านเปรียบประดุจเหมือนเอาโลกทั้งโลกไปไว้ในใจของท่านได้ โลกว่ายิ่งใหญ่ไพศาลนั้นเหลือ เล็กนิดเดียว เพราะฉะนั้น คุณยายจึงเป็นบัณฑิตทรงคุณค่า เพราะท่านเป็นบัณฑิตที่ทรงธรรม คำว่า บัณฑิตที่แท้ ในบรรทัดแรกจึงบังเกิดขึ้น

ก่อนที่จะจบบรรทัดแรก หลวงพี่มีสิ่งหนึ่งที่จะฝาก เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ของคุณยาย มันเป็นเรื่องที่ล้ำค่า พวกเราได้ยินได้ฟังแล้วจะทำได้แบบคุณยายหรือเปล่า

หลวงพี่ก็ยังไม่รู้ แต่มันมีคุณค่ามาก อยากจะขอฝากเอาไว้ คือ มีอยู่วันหนึ่ง หลวงพี่นึกถึงคุณยาย นึกถึงอายุของคุณยายที่เพิ่มขึ้น นึกถึงสิ่งที่ท่านได้เรียนรู้มาจากหลวงพ่อดัดปากน้ำ แล้วก็ถามคุณยายว่า “โอ้โฮ ! ยายเรียนรู้จากหลวงพ่อดัดปากน้ำเยอะแยะนี่ ยายเก็บไว้ได้หมดหรือ ?” คุณยายท่านตอบว่า “หมด” ถามคุณยายว่า “ยายเก็บความรู้จากหลวงพ่อดัดปากน้ำได้หมด ยายทำอะไร ?” คุณยายท่านบอกว่า “เก็บไว้ในพุง” ความหมายของท่านก็คือ เก็บไว้ที่ศูนย์กลางกายนั้นแหละ ท่านบอกว่า “เก็บไว้ในพุง เก็บแล้วมันไม่เคยเต็ม”

หลวงพี่ก็ถามท่านต่อ “แล้วยายเอาความรู้หลวงพ่อดัดปากน้ำในพุงนี้เยอะ ๆ แยะ ๆ อย่างนี้ แล้วพยายายอายุมากขึ้นแล้ว ความรู้ที่ได้มาจากหลวงพ่อดัดปากน้ำที่ท่านสอนเอาไว้ ยายไม่ลืมบ้างหรือ ?” คุณยายท่านหนึ่งไปนิดหนึ่งเท่านั้น แล้วท่านก็ตอบมาชัดเลยว่า “ยายไม่ลืมหรอก” “อ้าว ! ยายไม่ลืม ยายทำอะไรหรือ ?” หูฟังเขียวหะ อยากฟังท่านจัง เราเก็บไว้ในสมุด ลืมแม้กระทั่งว่าจดอยู่

ในสมุดเล่มไหน แต่ตอนที่หลวงพี่ถามคุณยาย ตอนนั้นท่านอายุ ๗๐ กว่าปีแล้ว คุณยายบอกว่า “ยายไม่ลืมเลย”

หลวงพี่ก็ถามต่อ “แล้วยายทำอะไร ?” ท่านก็ยิ้ม ๆ แหวตาท่านเมตตาหลวงพี่มาก ท่านยิ้ม ๆ แล้วท่านก็ตอบว่า “ท่าน สิ่งที่หลวงพ่อวัดปากน้ำสอนนี้ ยายเก็บไว้ที่ศูนย์กลางกาย มันไม่ลืมไปไหนหรอก มันยังอยู่ถึงยายอายุจะมากขึ้นมากขึ้น มันก็ไม่หายไปไหน ขอเพียงใจหยุด แล้วเข้าไปถึง ทุกอย่างมันก็จะชัด” ฟังแล้วเข้าใจไหมจ๊ะ ขอเพียงใจยายหยุด แล้วเข้าไปถึง ตรงจุดนั้น ทุกอย่างมันก็จะชัด เพราะมันเป็นสิ่งที่ทำได้ เป็นของจริง แล้วก็ทำได้จริง ของจริงไม่ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของกาลเวลา อวกาศ พุดตามทฤษฎีไอน์สไตน์เลยนะนี่ ของจริงของแท้ที่อยู่กลางกาย เป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น ขอเพียงแต่ว่าใจหยุดนิ่งเข้าไปถึงตรงจุดนั้น ก็จะชัด ก็จะเห็น ก็จะรู้ว่าสิ่งนี้เป็นอย่างนี้ ไม่ได้หายไปไหนเลย คุณยายบอกท่านพุดตามที่ท่านทำได้

หลวงพี่ว่า สิ่งนี้เป็นสิ่งที่มีคุณค่ามหาศาลต่อพวกเรา

กันทุก ๆ คน เพราะว่าเราเป็นนักปฏิบัติธรรม ไม่ต้องกลัว
ดวงหายไปไหนกันนะจ๊ะ ถึงจะต้องไปทำงานทำการ
ก็ไม่ต้องกลัวดวงหายไปไหน ขอเพียงใจหยุดก็จะชัด สิ่งนี้
หลวงพี่ว่า เป็นมรดก*อันหนึ่งซึ่งคุณยายให้มา ก็เลยเอา
มาฝากพวกเรา แต่ถ้าหากการเรียนรู้ของพวกเรายังทำ
อย่างคุณยายไม่ได้ ก็ยังต้องจดอยู่ ถึงแม้จะลืมไปบ้างว่า
สมุดเล่มนั้นไปอยู่ที่ไหนก็ตาม แต่ก็อยากให้พวกเรา
ปฏิบัติธรรมให้ได้ผลดี แล้วก็ตามคุณยายเข้าไป ไปเรียนรู้
อย่างคุณยายนั้นแหละ เรียนรู้และเป็นบัณฑิตแท้

* คู่มือหน้า ๑๒๓ มรดกธรรมอันล้ำค่า ที่คุณยายมอบให้

